

Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ

Т. С. Вайда

ДОВІДНИК ПОЛІЦЕЙСЬКОГО З ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Для курсантів, студентів та слухачів
закладів вищої освіти МВС України

ОЛДІПІУС

2019

Автор-укладач:

Вайда Тарас Степанович, завідувач кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Галуцько В.М., заступник декана Херсонського факультету ОДУВС, доктор юридичних наук, доцент

Степаненко В.В., начальник тренінгового центру ГУНП в Херсонській області, кандидат юридичних наук, майор поліції

Чамлай І.М., заступник головного лікаря з оперативної роботи, медицини катастроф та цивільного захисту населення – керівник служби медицини катастроф комунального закладу «Обласний територіальний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» Херсонської обласної ради

*Рекомендовано до друку Навчально-методичною радою
Одеського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 3 від 30 жовтня 2019 року)*

Довідкове видання обговорено на засіданні кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ (протокол № 1 від 28 серпня 2019 року)

Вайда Т. С.

В14 Довідник поліцейського з домедичної допомоги : довідкове видання для курсантів, студентів та слухачів ЗВО МВС України / Тарас Степанович Вайда. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. – 424 с.

ISBN 978-966-289-295-6

У науково-довідковому виданні вміщено систематизовану інформацію з надання домедичної допомоги для її використання у професійному навчанні поліцейських необхідним навичкам підтримки життя потерпілих на місці події. Розглянуто широке коло термінів та понять з галузі екстреної медицини та медицини катастроф. У зв'язку з існуючими небезпеками для життєдіяльності людини враховано фахову потребу працівників поліції в уточненні незнайомих/маловідомих медичних аспектів для належної протидії потенційним загрозам життю під час здійснення ними правоохоронної діяльності.

Термінологічний довідник містить більше 2120 статей та дефініцій.

Для курсантів, студентів та слухачів ЗВО МВС України, поліцейських підрозділів Національної поліції та військовослужбовців НГУ, ЗСУ, СБУ, ДПСУ, ДСНСУ, педагогічних, наукових та науково-педагогічних працівників.

УДК 614.88(03):351.745(477)

Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Стаття 3 Конституції України

Поліцейський зобов'язаний надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я.

п. 4 статті 18 «Основні обов'язки поліцейського» Закону України «Про Національну поліцію»

Поліція відповідно до покладених на неї завдань вживає всіх можливих заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я;

п. 14 статті 23 «Основні повноваження поліції» Закону України «Про Національну поліцію»

Поліцейські зобов'язані надавати невідкладну медичну допомогу особам, які постраждали в результаті застосування заходів примусу.

п. 4 статті 43 «Порядок застосування поліцейських заходів примусу» Закону України «Про Національну поліцію»

ЗМІСТ

Вступне слово від автора	6
Передмова	16
Анотація	30
Перелік та пояснення умовних скорочень і абревіатур слів, які часто застосовуються в системі надання екстреної допомоги та медицини катастроф	32
Визначення категорій та термінів, що використовуються при засвоєнні медичних знань та наданні домедичної допомоги потерпілим	35
А	35
Б	56
В	63
Г	72
Ґ	85
Д	85
Е	106
Є	117
Ж	118
З	119
І	128
Й	142
К	143
Л	156
М	162
Н	180
О	194
П	208
Р	249
С	263
Т	293
У	310
Ф	318

Х	331
Ц	335
Ч	339
Ш	341
Щ	345
Ю	345
Я	346
Алфавітний покажчик термінів	349
Література	380
Нормативно-правові акти	380
Книжкові видання (підручники, навчальні посібники, наукові праці, науково-практичні коментарі законів)	385
Головні інтернет-ресурси	391
ДОДАТКИ	393
Додаток 1. Таблиця протиотрут і перелік оперативних заходів з надання долікарської допомоги при отруєннях	393
Додаток 2. Специфічна (антидотна) терапія гострих отруєнь	396
Додаток 3. Перелік медикаментів і технічних медичних засобів, що входять до складу автомобільної аптечки. Правила застосування медичних засобів, наявних в аптечці	398
Додаток 4. Призначення та інструкція щодо використання окремих медичних засобів, які можна застосовувати при наданні домедичної допомоги потерпілим та уникнення небезпечних ситуацій, пов'язаних з погіршенням стану здоров'я чи виникненням загрози життю водія (пасажирів) при експлуатації транспортних засобів	403
Додаток 5. Перелік лікувальних засобів, які рекомендується включити до складу медичної аптечки при їх застосуванні під час надання першої допомоги при поширених захворюваннях	407
Додаток 6. Хімічні та біологічні антисептичні речовини	409
Додаток 7. Вимоги до перев'язувального матеріалу, його види та характеристика	414
Додаток 8. Перелік деяких ліків із зазначенням їх призначення та протипоказань	420

Наявність у того чи іншого відомства енциклопедичних та довідкових видань з різних галузей науки, техніки, культури чи з комплексних напрямів народного господарства, в тому числі їх активне цільове використання спеціалістами окремої професії або спеціальності у повсякденній трудовій діяльності є ознакою належного рівня кваліфікації кадрового особового складу, показником високої спеціальної підготовки й інтелектуального розвитку фахівців, елементом готовності до самостійного фахового виконання функціональних обов'язків та якісної й ефективної праці. У першу чергу такі видання є науково-методичним забезпеченням освітнього процесу майбутніх працівників та сприятливою умовою щодо удосконалення професійної грамотності фахівців-початківців.

Українські поліцейські-практики та науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання (далі – ЗВО) МВС України за роки незалежності нашої країни зробили значний внесок у вітчизняний та світовий розвиток правової теорії і правоохоронної діяльності, окремі праці багатьох вітчизняних вчених дістали міжнародне визнання. Варто визнати, що сучасна мережа закладів освіти і науково-дослідних установ правоохоронного відомства в Україні є досить розвинутою і прогресивною.

Разом з тим до останнього часу постійним складом ЗВО МВС України не створено власних енциклопедичних чи довідкових видань з питань організації та надання поліцейськими належної домедичної допомоги, вимагає удосконалення й сама практика застосування словників і довідників в освітньому процесі при підготовці курсантів, студентів чи слухачів для насиченої надзвичайними подіями правоохоронної діяльності.

Деякі існуючі напрацювання цивільних медичних ЗВО Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України не в повній мірі відображують потреби й запити практичної діяльності підрозділів правоохоронної галузі, недостатньо

враховують специфіку оперативно-службової та службово-бойової діяльності поліцейських. Це в свою чергу викликає значні труднощі як для науково-педагогічних працівників профільних кафедр ЗВО МВС України, котрі забезпечують викладання навчальної дисципліни «Домедична допомога», так і для читачів (курсантів, студентів, слухачів) при їх підготовці до занять внаслідок відсутності спеціальної літератури з тематики надання екстреної медичної допомоги потерпілим. Наприклад, замість використання загальноприйнятої медичної термінології викладачі-немедики досить часто вдаються до вигадування та застосування власних термінів для позначення органів та тканин організму людини, підмінюють конкретні назви лікарських засобів (перев'язувального матеріалу, інструментів, способів надання допомоги тощо) побутовими синонімами, поверхнево характеризують ознаки тілесних ушкоджень чи термінальних станів (хвороб) під час встановлення діагнозу конкретного захворювання або травми, недопустимо активно користуються широким спектром повсякденної лексики в освітньому процесі при описі алгоритму надання допомоги потерпілого або ж застосовують довільне тлумачення існуючих традиційних медичних категорій, чого не допускається в жодній науці.

Відсутність належної кількості українських енциклопедичних чи довідкових видань в медичній галузі робить для масового читача малозрозумілою навіть елементарну, відповідним чином систематизовану інформацію в сфері організації медичної освіти через деяку складність і специфічність змісту її усталеної термінології, утруднює усвідомлене засвоєння суб'єктами освітнього процесу визначеного обсягу знань, умінь та навичок щодо здійснення грамотних, кваліфікованих дій в екстремальних умовах (тобто набуття компетенції працівників підрозділів екстреної медицини та медицини катастроф), не в повній мірі забезпечується отримання відомостей про специфіку діяльності та можливості відповідних закладів й установ – комунальних й державних установ Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ), недостатньо